

JAUME BARTUMEU CASSANY
President de Progressistes-SDP

Ètica i política

Si la norma fa nosa es bandeja i es menysté

La diferència entre teoria i pràctica és la gran qüestió de qualsevol problema humà.

Sovint hi ha xocs de gran brutalitat entre la consciència moral individual i la política.

Tots coneixem gent que, estant en responsabilitat en l'Administració, s'escuden en frases del tipus "això ho marca la llei" o bé "jo compleixo ordres" per intentar justificar comportaments d'efecte nociu.

L'Administració andorrana té un afany normativista que pretén identificar totalment el que és ètic amb el que és legal en el marc d'una societat que es creu –la creuen– perfecta.

En l'àmbit de l'Estat, la comunicació cloroform i l'extensió, pacient i constant, del nombre dels estómacs agraiats porta a pensar que només existeixi una sola obligació: la conservació del poder.

En la política imperant la norma, sigui constitucional, legal o reglamentària, només s'empra al servei de l'objectiu de fer el que convé a qui mana. I si la norma fa nosa en la consecució de l'objectiu de conservació del poder, doncs s'oblida, es bandeja i es menysté. O es modifica a correu segons convé.

Sovint, en la política andorrana, *l'altre* pot fer nosa. Per això una política eficaç serà la que s'encarregarà de treure'l del mig: tergiversacions, enquestes "d'opinió", ocultació d'informació al Consell General, envaïment de competències legislatives, càstigs financers als comuns... tot s'hi val.

En aquests moments econòmicament i socialment tan complexos i delicats caldria, altrament, presentar els fets i interpretar-los manera que ajudessin a reduir les divisions i a contribuir que cada força política tingués capacitat d'escoltar i entendre *l'altre*. Seria útil arribar no ja a un consens, sinó a una mena d'acord raonable.

És ben cert que la democràcia no pot viure sense conflicte, però la condició necessària per aques-

En la política imperant la norma serveix per fer el que li convé al que mana

Es retalla el Consell, l'espia natural de debat, i es tribalitzen les opinions

ta vida democràtica és que hi hagi respecte per "l'altre". I el respecte comporta la mútua comprensió.

Les qüestions econòmiques i de política econòmica –l'endeutament de les finances públiques, la negociació de l'acord d'associació amb la Unió Europea, la reactivació del turisme– són al cor de la crisi actual.

Què es pot fer per reactivar el creixement? Com cal tractar l'explosió de les desigualtats? L'acostament a Europa és el problema o la solució?

I al capdavall, la qüestió més

urgent: com es pot ajudar les persones, les famílies, que la pandèmia i la llei del lliure mercat està deixant al costat de la carretera?

La situació esdevé preocupant perquè l'espai institucional que hauria de permetre un debat sobre totes aquestes qüestions, el Consell General, es va reduint, retallant i escurçant.

Paral·lelament s'observa el que dos premis Nobel d'Economia, Abhijit V. Banerjee i Esther Duflo, han definit com una "tribalització" de les opinions (*Économie utile pour des temps difficiles*, Seuil, 2020)

I aquesta "tribalització", aquest esperit de tribu en l'expressió de les opinions, no és pas exclusiva de l'àmbit estrictament polític, sinó que s'estén als principals problemes de societat i a les solucions que convindria aportar-hi.

Els anys de gran creixement de l'economia andorrana s'han acabat. Comença una altra etapa i el que preocupa és que s'està descobrint el teixit social.

Buscar estabilitat econòmica i cohesió social vol dir rebutjar l'augment de les desigualtats i la precarització de persones i famílies.

Som en una situació que cal exigir als responsables polítics principis, contingut ètic, capacitat d'il·luminar idees, criteri clar de prioritats, categories morals, compromís de la paraula donada, solidesa en les actuacions i decisions, respecte a les minories... en definitiva, un pensament polític sòlid i definit.

Ni l'ambigüitat ni l'engany poden ser armes de la política.

PLAÇA DEL POBLE